

บทที่ 1

บทนำ

องุ่นเป็นไม้ผลที่มูลนิธิโครงการหลวงส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกเป็นอาชีพเนื่องจากสามารถสร้างรายได้ต่อพื้นที่ได้ดีซึ่งเหมาะสำหรับพื้นที่สูงที่มีพื้นที่อย่างจำกัดและต้องใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดอีกทั้งการปลูกองุ่นยังสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรจากการเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้อีกด้วย โดยในปี พ.ศ. 2562 มีเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวงที่ปลูกองุ่นเป็นอาชีพ จำนวน 154 ราย พื้นที่ปลูก 112.75 ไร่ และให้ผลผลิตจำนวน 28.23 ตัน มูลค่ารวม 7.15 ล้านบาท (งานพัฒนาและส่งเสริมการปลูกไม้ผล มูลนิธิโครงการหลวง, 2562) นอกจากนี้ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) (สวพส.) ได้นำองค์ความรู้ในการปลูกองุ่นของมูลนิธิโครงการหลวงไปส่งเสริมในพื้นที่ ปัจจุบันมีจำนวนเกษตรกร 315 ราย พื้นที่ปลูก 91.19 ไร่ ให้ผลผลิตจำนวน 41.26 ตัน มูลค่ารวม 14.73 ล้านบาท (งานไม้ผล สำนักพัฒนา สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน), 2562) โดยพันธุ์ที่ปลูกส่วนใหญ่ คือ องุ่นพันธุ์ Beauty Seedless ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตและคุณภาพดีในฤดูหนาวแต่ในฤดูฝนผลผลิตมีคุณภาพต่ำ และเป็นพันธุ์ที่ใช้ส่งเสริมให้แก่เกษตรกรเพียงพันธุ์เดียว ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2557-2560 ได้ทดสอบพันธุ์องุ่นจำนวน 24 พันธุ์ โดยปลูกทดสอบที่สถานีเกษตรหลวงปางดะ อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่ พบว่า มีพันธุ์องุ่นที่มีผลผลิตคุณภาพดี ที่มีข้อหรือผลขนาดใหญ่ รสชาติหวานและกรอบ และให้ผลผลิตสูง (เปอร์เซ็นต์กิ่งใหม่ที่ยอดดอกสูงกว่า 60 เปอร์เซ็นต์) จำนวน 6 พันธุ์ คือ Marroo Seedless, Thompson Seedless, Flame Seedless, Perlette, Red Globe และ JG05 (จิระนิลและคณะ, 2560) เพื่อเพิ่มพันธุ์องุ่นที่สามารถส่งเสริมปลูกเป็นการค้าได้ให้มีจำนวนและความหลากหลายมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการสร้างโอกาสทางการตลาด แต่จากการขยายพื้นที่ปลูกองุ่นเพิ่มมากขึ้นและพื้นที่สูงมีความหลากหลายจึงต้องศึกษาอิทธิพลของระดับความสูงของพื้นที่ต่อปริมาณและคุณภาพผลผลิตองุ่นรับประทานสดพันธุ์ต่างๆ เพื่อแบ่งพื้นที่การปลูกองุ่นแต่ละพันธุ์ (Zoning) ให้เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละระดับความสูงและสร้างทางเลือกให้แก่เกษตรกรบนพื้นที่สูง

การผลิตองุ่นรับประทานสดชนิดไม่มีเมล็ดให้มีปริมาณและคุณภาพสูงนั้นจำเป็นต้องใช้สารจิบเบอเรลลิน แอซิด (GA_3) ทุกช่วงการเจริญเติบโตของช่อองุ่น เช่น ใช้ยัดช่อดอก ใช้ปลิดผล และใช้ขยายขนาดของผลและช่อผล แต่ยังไม่มีการศึกษาในด้านความเข้มข้นและระยะเวลาที่ใช้ GA_3 สำหรับองุ่นพันธุ์ใหม่ที่มีแนวโน้มให้ผลผลิตสูงในพื้นที่ต่างกัน 3 ระดับความสูง เพื่อเป็นแนวทางในการใช้ GA_3 สำหรับผลิตองุ่นคุณภาพสูงในแต่ละพื้นที่

นอกจากนี้ องุ่นพันธุ์ Beauty Seedless ที่มีการปลูกมากในพื้นที่โครงการหลวงและ สวพส. ซึ่งในปัจจุบันมีระบบการปลูกองุ่นหลายแบบทั้งในและต่างประเทศ เช่น การปลูกองุ่นลงดินและแบบจำกัดราก แต่ยังไม่มีการศึกษาเปรียบเทียบวิธีการปลูก ปริมาณผลผลิตต่อพื้นที่ ไปจนถึงต้นทุนการผลิต ของระบบการปลูกองุ่นต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลให้กับเกษตรกรใช้เป็นแนวทางสำหรับการปลูกองุ่นในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทดสอบพันธุ์งุ่นที่มีปริมาณและคุณภาพผลผลิตสูงสำหรับพื้นที่ที่ต่างกัน 3 ระดับความสูง
2. เพื่อศึกษาความเข้มข้นและระยะการใช้ GA_3 ในการเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิตงุ่นรับประทานสดพันธุ์ใหม่ที่มีให้ผลผลิตสูงในพื้นที่ต่างกัน 3 ระดับความสูง
3. เพื่อศึกษารูปแบบการปลูกงุ่นพันธุ์ Beauty Seedless ที่ให้ผลผลิตต่อพื้นที่สูงและมีคุณภาพ

ขอบเขตการดำเนินงาน

1. การทดสอบพันธุ์งุ่นรับประทานสดจำนวน 8 พันธุ์ในพื้นที่ต่างกัน 3 ระดับความสูง (500, 800 และ 1,400 เมตรจากระดับน้ำทะเล)
2. การศึกษาความเข้มข้นและระยะการใช้ GA_3 ในการเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิตงุ่นรับประทานสดพันธุ์ใหม่อย่างน้อย 2 พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงในพื้นที่ต่างกัน 3 ระดับความสูง
3. การศึกษารูปแบบการปลูกงุ่นพันธุ์ Beauty Seedless จำนวน 4 รูปแบบ คือ (1) การปลูกงุ่นแบบปลูกลงดิน (2) ปลูกในภาชนะขนาด $1.0 \times 4.0 \times 0.5$ เมตร (กว้างxยาวxสูง) (3) ปลูกในภาชนะขนาด $0.8 \times 1.2 \times 0.3$ เมตร (กว้างxยาวxสูง) และปลูกในถุงเพาะชำ 9×16 นิ้ว

